

МРНТИ 14.01
УДК 378

С.С. ҚҰНАНБАЕВА
ҚР ҰҒА және ЖМ ХҒА
Академигі, филология
ғылымдарының докторы

S. KUNANBAYEVA
Academic of NAS of
Kazakhstan, Academic of IAS
HS, Doctor of Philology

А.Н. САХАНОВА
Экономика ғылымдарының
докторы, профессор

A. SAKHANOVA
Doctor of Economics,
Professor

М.С. НУГМАНОВА
Экономикалық ғылымдар
кандидаты

M. NUGMANOVA
PhD in Economics

Т.А. ЕРБОСЫНОВ
Әлеуметтік ғылымдар
магистрі

T. YERBOSSYNOV
Master of Social Sciences

А.І. ІЗБАСАР

A. IZBASSAR

УНИВЕРСИТЕТ-БИЗНЕС-МЕМЛЕКЕТ ЫНТЫМАҚТАСТЫҒЫ АРҚЫЛЫ ОҚУ САПАСЫН ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУ ЖҮЙЕСІН ЖОО ЕНГІЗУ

IMPLEMENTATION OF EDUCATION QUALITY ASSURANCE SYSTEM VIA COOPERATION OF UNIVERSITY-BUSINESS-GOVERNMENT IN HEIS

ВНЕДРЕНИЕ СИСТЕМЫ ОБЕСПЕЧЕНИЯ КАЧЕСТВА ОБРАЗОВАНИЯ ПОСРЕДСТВОМ СОТРУДНИЧЕСТВА УНИВЕРСИТЕТ-БИЗНЕС- ГОСУДАРСТВО В ВУЗАХ

Мақала Қазақстан жоғарғы оқу сапасын қамтамасыз ету мәселесі Эразмус+ жоғары білім берудің мүмкіндіктерін арттыру ету бағдарламасы аясындағы «университет-бизнес-мемлекет ынтымақтастығы арқылы оқу сапасын қамтамасыз ету жүйесін жоо енгізу» жобасы негізінде қарастырылады.

Негізгі сөздер: сапа қамтамасыз ету, жоғарғы оқу, университет-бизнес-мемлекет ынтымақтастығы, жұмысқа орналасу, Эразмус+ жоғары білім берудің мүмкіндіктерін арттыру.

В статье рассматривается вопрос по обеспечению качества высшего образования Казахстана на основе особенностей проекта «внедрение системы обеспечения качества образования посредством сотрудничества университет-бизнес-государство в ВУЗах».

Ключевые слова: обеспечение качества, высшее образование, сотрудничество университет-бизнес-государство, трудоустройство, Эразмус+ ППВО.

This article focuses on issue of ensuring the quality of higher education in Kazakhstan based on the features of the project “implementation of education quality assurance system via cooperation of university-business-government in HEIs”.

Key words: quality assurance, higher education, cooperation of university-business-government, employment, Erasmus+ CBHE.

Абылай хан ат. ҚазХҚжәнеӘТУ көп жылдар бойы жоғары білім саласындағы еуропалық бағдарламалармен, атап айтқанда ERASMUSMUNDUS, TEMPUSTACIS және ERASMUS+ бағдарламалары бойынша белсенді жұмыс істеп келеді. 1995 жылы Қазақстан туризмі саласында білім беруді дамытуға үлкен ықпалы бар аталмыш университет Еуропадағы TEMPUS бағдарламасының KAZTOUR 10028-95 жобасында Қазақстаннан шыққан алғашқы қатысушы болды. 2017 жылдан бастап ҚазХҚжәнеӘТУ Erasmus+ бағдарламасының құрылымдық жобасы жүзеге асырылуда - Университет-Бизнес-Мемлекет

арқылы мемлекеттік білім беру аясында (EDUQAS) білім сапасын қамтамасыз ету жүйесін енгізуде. Жоба серіктес елдердегі студенттердің жұмысқа орналасуын жақсартуға мүмкіндік беретін, тиімді ішкі сапа стандарттарын әзірлеу жолымен білім сапасын қамтамасыз ету жүйесін жетілдіруге бағытталған. Жобаның консорциумына бес еуропалық университеттер, жеті Украина университеті, Қазақстаннан екі жоғары оқу орны, сонымен қатар барлық қауымдастырылған серіктес елдер кіреді. Қазақстаннан жобалық қауымдасқан серіктес болып - Аккредиттеу және рейтингтің тәуелсіз агенттігі табылады (АРТА).

«Сапа» ұғымы Еуропалық жоғары білім беру аймағында үздіксіз трансформация үшін шешім болып табылады.

Барлық Еуропада Болон процесі сапаның қамтамасыз етілуін ЖОО-ры үшін басты талап ретінде анықтанды [1]. Ішкі және сыртқы сапаның қамтамасыз етілу үрдістерімен өзара әрекеттесу, өзара сенімді нығайтуға және олардың біліктілігін, бағдарламаларын және басқа ережелерін жақсы тануға көмектесе отырып, еуропалық жоғары білім беру жүйелеріне айқындылық пен сапаны арттыруға мүмкіндік береді.

Сонымен қатар, бүгінгі күні студенттер мен бизнес-құрылымдардың көпшілік саны білім беру сапасының жоғары деңгейін сақтай отырып, ЖОО қызметкерлерінің академиялық оқу бағдарламалары мен оқыту әдістерінің әртүрлі күтпеген нәтижелері мен көптеген жаңа бағдарламаларға әрдайым бейімделуін қамтамасыз етуге міндеттейді.

Сонымен, жобаның негізгі идеясы - жоғары сапалы мәдениетті құру және сапа стандарттары мен ЖОО-да компьютерді пайдаланып студенттердің жауапкершілігін, сенімін, мотивациясын көтерудің бағдарламаларын бағалау бойынша нұсқаулар орнату, институционалдық көшбасшылыққа қатыстырту, сапаны қамтамасыз ету циклінің барлық деңгейлерінде жеке қызметкерлерді тарту.

ЕО-ның «Жоғары білім берудің еуропалық аймағында (ESG) стандарттарға және сапа кепілдігі бойынша нұсқауларға сәйкес сапаны қамтамасыз ету жүйесіне бағытталған 2015 жылғы Болон процесі» атты баяндамасы оң нәтиже берді [2]. 2010 жылы Болон процесіне қосылғаннан кейін Қазақстанда сапаны қамтамасыз ету жүйесі Болон декларациясының стандарттарына сәйкестендіруге және мазмұны, оқу жоспарларының, стандарттардың, сапасы, оқу ұзақтығы тұрғысында және қоғамның қажеттіліктерін қанағаттандыру мақсатында тиімділігін арттыруға бағытталған бірқатар реформалардан өтті.

Бүгінгі күні жоғары білім беру реформасының негізгі мақсаттарының бірі болып өлшенетін, бәсекеге қабілеттілік және сәйкестендіру негізінде жоғары білім беру сапасының жаңа моделін енгізу. Бірақ Қазақстанның ЖОО-да сапаны бақылаудың тиімді ішкі жүйелерінің болмауы біршама кедергілер туындатып отыр. Сондықтан жоғары оқу орындарында университет-бизнес-мемлекет ынтымақтастығы арқылы білім беру сапасын қамтамасыз ету жүйесін енгізу жобасы толығымен Қазақстанның жоғары білім беруді дамыту стратегиясына, сонымен қатар ұлттық және өңірлік деңгейде анықталған басымдықтарына сәйкес келеді: сапаны қамтамасыз ету үрдістері мен механизмдері, соның ішінде басқару, стратегиялық жоспарлау және ЖОО-ды басқару.

2011 жылы «Білім туралы» Заңға өзгерістер енгізу арқылы елеулі қадамдар жасалды, олар аккредиттеу агенттіктерін растау рәсімін енгізіп және олардың өкілеттіктерін анықтап, Қазақстанда сапаны қамтамасыз етудің ұлттық жүйесін дамытуға, жоғары оқу

орындарында сапаны қамтамасыз етудің ішкі жүйесін жасауға және сапаны қамтамасыз ету бойынша ұлттық агентстволардың әлеуетін құруға бағытталды [3]. Еуропалық жоғары білім беру аймағына одан әрі кіріктіру сапаны қамтамасыз ету аймағында өзін-өзі бағалауға, салыстыруға, сәйкестендіруге және жақсы еуропалық тәжірибелерді жүзеге асыруға тұрақты қажеттілікті анықтайды. Болон келісімдерін қанағаттандыру үшін бағдарламаларды бағалаудың ішкі сапа стандарттарын және жоғары оқу орындарында сапа кепілдігі бойынша мамандар даярлау деңгейін одан әрі дамыту керек. Білім беру, бизнес қажеттіліктері мен әлеуметтік-экономикалық саясат арасындағы байланыстар біршама әлсіздік танытады.

Бүгінгі таңда Қазақстанның заманауи білім беру жүйесі орталықтандырылған басқарудың проблемаларымен, соның ішінде сапаның көне ішкі стандарттарымен, сапаны қамтамасыз ететін ұлттық тәжірибеге бейімделген және білім беру үрдісінде академиялық алаяқтықпен күрес үшін тиімді құралдардың жоқтығы байқалады.

Жоғары білім берудің тағы бір сапалық проблемасы - еңбек нарығы мен білім беру жүйесі арасындағы қашықтық. Жұмыс берушілер жоғары оқу орындарын салыстырмалы түрде консервативті және тез технологиялық, экономикалық және әлеуметтік өзгерістермен күресуге қабілетсіз деп есептейді. Осыған орай, бұл жоба осы проблемалардың шешімін қарастырады, ішкі және сыртқы мүдделі тараптардың білім беру бағдарламаларын әзірлеуге және бағалауға қатысу арқылы университеттің іскерлік желісін нығайтады, барлық мүдделі тараптарға дағдылар мен білім беруді қамтамасыз етеді.

Жоғарыда айтылғандарды ескере отырып, жобаның мақсаты - Қазақстандық жоғары оқу орындары студенттерінің жұмыс қабілетін жоғарылатуына әкеліп соқтыратын ішкі сапа стандарттарының тиімділігін арттыру арқылы білім беру жүйесінің сапасын арттыру.

Жоғары білім реформасы және сапаны қамтамасыз етудің ұлттық жүйесін дамыту Қазақстандағы «Білім туралы» Қазақстан Республикасының Заңы [3], ҚР Білім беруді дамытудың 2019 жылға арналған мемлекеттік бағдарламасы сияқты заңнамалық және даму бағдарламаларының негізгі басымдықтары мен стратегиялық бағыттары болып табылады.

Қазақстанның ЖОО-дағы сапаны қамтамасыз ету жүйесін жетілдіру соңғы жылдары Қазақстандағы білім беру саласындағы заңнаманың білім беру жүйесін реформалауды тереңдете түсетін орасан өзгерістерге байланысты ерекше нысаны болды.

Бұл жоба заңнамадағы осы өзгерістерге сәйкес келеді және жоғары оқу орындары студенттерінің жұмысқа қабілеттілігін арттыратын еуропалық университеттердің озық тәжірибелеріне сәйкес сапаны қамтамасыз ету бойынша тиімді ішкі стандарттар мен нұсқаулықтарды әзірлеу жолымен білім сапасын енгізуге үлгі болып табылады.

Ішкі сапаны бақылау жүйесі қазақстандық және

украиналық жоғары оқу орындарының қажеттіліктері мен мүмкіндіктерінің талдауына, Болон процесінің сапа жүйесінің тәжірибесі мен озық тәжірибелеріне негізделетін болады.

Жобаның негізгі идеясы - қазақстандық жоғары оқу орындарында оқитын студенттердің жұмысқа орналасу мүмкіндіктерін арттыруға мүмкіндік беретін, тиімді ішкі сапа стандарттарын өңдеу арқылы білім беру сапасын қамтамасыз ету жүйесін жетілдіруіне негізделеді [4].

EQUQAS жобасынан күтілетін нәтижелердің бірі өзін-өзі бағалау процесін жетілдіру және сапаны қамтамасыз етудің ұлттық стратегияларын және университеттің даму стратегияларын қолдауда маңызды рөл атқаратын сапаны қамтамасыз ету циклы болып табылады.

Осыған байланысты, жобаның негізгі қызметі: (1) ынталандыру, сенім, студенттік жауапкершілік, институционалдық көшбасшылық, жеке қызметкерлер арқылы әртүрлі деңгейдегі жоғары сапалы мәдениетті құруға жәрдемдесу; (2) барлық мүдделі тараптарды тарта отырып бакалавриат және магистратура бағдарламалары бойынша бағдарламаларды әзірлеу бойынша ұсыныстар дайындау; (3) бакалавриат және магистратура бағдарламаларының сапасын бағалаудың технологияларын әзірлеу; Әзірленген бағдарлама мақсаттарға, соның ішінде оқу нәтижелеріне сәйкес болуы керек. Бағдарламадан туындайтын біліктілік айқын анықталуы тиіс және жоғары білім берудің ұлттық жүйесі мен EQPF Framework Classification біліктілігінің дұрыс деңгейіне қатысты болуы керек; (4) Кәсіби маман және мұғалім үшін тренинг өткізу; (5) Еуропалық Одақ елдерімен ынтымақтастық арқылы университет-бизнес-мемлекет желісін жетілдіру; (6) университеттің сапасын бағалаудың ішкі ақпараттық жүйелерін жетілдіру; (7) АКТ негізіндегі сапа кепілдігінің инфрақұрылымын, онлайн және мобильді технологияларын әзірлеу [4].

Қазақстандағы білім беру жүйесінің сапа кепілдігі мен нақты қажеттіліктері туралы саясат пен стратегия туралы есептер негізінде жоғары оқу орындарында, сапаны қамтамасыз ету органдарында және Білім және ғылым министрлігінде сапаны қамтамасыз ету бойынша тренингтердің бірінде ұсыныстар жасалады. Оқу жиынтығы аяқталғаннан кейін, бұл тренинг жобаның нәтижесінде мүдделі қызығушылық білдірген барлық тұлғалар үшін ұйымдастырылады.

Жобаның әдістемесі сапаның негізгі үш тәсілдемесіне негізделген: аккредиттеу, бағалау және аудит. Аккредиттеу және бағалау оқыту мен оқытудың сапасын бақылауды жүзеге асырады, ал аудит университеттің өз мақсаттарына қол жеткізу үшін қабылдаған ішкі процедуралары, мысалы, ағымдағы оқу үрдісін бақылауға, білім беру бағдарламаларын және басқа да әрекеттерді талап етілген стандарттарға дейін жетілдіруге және оның қоғамдық жұртшылықты нақты, бейтарап, объективті, қолжетімді, сапалы ақпаратпен қамтамасыз етеді. Аккредиттеудің мақсаты – бағдарла-

маның миссиясын, ресурстары мен рәсімдерін зерттеу. Бағдарламаны аккредитациялаудың нәтижесі – ұйымдық басшылықтың бағдарламаны жетілдіру немесе оны қабылдау туралы шешімі. Бағдарламаны бағалау сандық бағалауды қамтамасыз етуге бағытталған.

Сапалық аудит үш бөліктен тұратын процесті тексереді: 1) сапа жүйесінің жоспарланған стандарттарын, құралдары мен механизмдерін; 2) белгіленген мақсаттарға қатысты сапаны қамтамасыз ету жүйесінің тұрақтылығы; және 3) барлық деңгейлердегі мақсатқа қол жеткізу үшін сапаны бақылау жүйесінің тиімділігі [4].

Сапаны бағалау үшін пайдаланылатын әдістер - өзін-өзі бағалау, кейіннен сараптамалық бағалау және / немесе сыртқы бағалау. Деректерді жинау құралдары өзін-өзі бағалау туралы есептер болып табылады, сайтқа кіріп-шығу құрбыластары тарапынан немесе сыртқы сарапшыларға бағалау кезінде негіз болады; аккредиттеу және бағдарламаларды салыстыру кезінде есеп мазмұнын бақылауға немесе дамытуға назар аударады. Сайтқа кіру арқылы аудиториядан алынған сарапшылардың ескертулерін қамтиды, және аккредиттеу процедуралары сайтқа кіру кезінде өздігінен сараптама негізі ретінде пайдаланылады. Сауалнама (сауалнама, әңгімелесу және т.б.) әдетте бағалау процедурасына байланысты жүргізіледі және оқу бағдарламасының пайдаланушылары арасында сапа кепілдігінің бөлімі: студенттер, жақында аяқтаған түлектер, жұмыс берушілер және басқа мүдделі тараптармен жүзеге асырылады. Саяси мақсаттар үшін өнімділік көрсеткіштері және статистикалық деректердің орындалуы пайдаланылады.

Сапа кепілдігі бөлімдерінің жаңа әкімшілері үнемі: «Қатты статистика» - студенттер мен оқытушылар туралы ақпарат, студенттер мен түлектердің саны, қызметкерлердің саны мен басқа да мүдделі тараптар туралы ақпарат сияқты салыстырмалы түрде анықталған мәліметтерді тізімдеп, түсіндіріп, құрастырып отырады. Мәселелер әдетте статистиканың іргелі дәлдігі мен тұтастығымен; «Екінші реттегі статистика» - студенттің қанағаттануы, емтихан немесе баға бойынша өлшенуі тиіс студенттердің оқу нәтижесі сияқты тікелей есептелмейтін негізгі сипаттамалар немесе шарттармен байланысты.

Жоғары білім сапасының негізгі көрсеткіші - еңбек нарығына шыққанда түлектердің жетістігі болып табылады. Жалпы көзқарас тұрғысынан есептерде нәтижелердің айқын анықтамалары бар және жұртшылықты елеулі институционалды автономиямен жұмыс нәтижелері туралы хабардар ету үшін жарияланады. Жақсарту мақсаттарына арналған сапа кепілдігі бақылауға емес, сапаны жақсартуға бағытталған қалыптастырушы әдісті қамтиды. Осындай тәсіл арқылы баяндамалар академиялық аудиторияға жазылады және басты назар ұсыныстарға негізделген. Мүдделі тараптар бағдарламаларға ішкі, сыртқы сапаны бағалауды және өзін-өзі бағалауды қолдануға көмектесу үшін қолдау, ресурстар және оқытуды ұсынады. Алайда, егер сапа

кепілдігі есеп беру жүйелерінің сәулетшілері студенттің нәтижелерін жақсарту үшін бағдарламаның сапасын жақсарту үшін елеулі болса, олар тиімді оқу орталарына байланысты негізгі элементтерді қамтамасыз ету арқылы осы циклдегі әрбір қадамды нақты түрде қолдауы керек. ЖОО-ның бағдарламалары қолдаудың бұл тіркесін алғаннан кейін, олар толықтай «студенттер» болып табылады және осылайша, студенттердің оң нәтижелерін алу үшін қажетті сапаны жақсартады.

Жобаның мақсаты Қазақстан үшін инновациялық нақты нәтижелерге жету. Ең алдымен, сапа кепілдігі бойынша қызметтерді біріктіретін органдар ретінде Қазақстандағы жоғары оқу орындарында 2 сапа кепілдігін беру бірлігі іске қосылады. Қазақстандық ЖОО-ларда сапаны қамтамасыз етудің ішкі құрылыммен, жұмыс стандарттарымен, практикамен және институционалдық мүмкіндіктермен байланысты қазіргі жағдайды терең талдауға кейбір жоғары оқу орындары мониторинг, аудит немесе сапа менеджменті үшін бағытталған ішкі сапа модельдерін құрды, бірақ бұл модельдер ұлттық деңгейде. Негізгі проблемалар - білім беру бағдарламаларын әзірлеудің көне технологиялары, қызметкерлерді оқытудың жетіспеушілігі, сапа кепілдігі бойынша студенттер мен оқытушылардың шағын қатысуы, сапа кепілдігі құрылымдары мен тартылған қызметкерлер арасындағы нашар қарым-қатынас, сапаны қамтамасыз ету стратегиясының дамуы арасындағы байланыстың жоқтығы. Осылайша, жаңадан құрылған сапа кепілдігі бөлімшелері жауапкершілікті қамтамасыз ету және білім беру бағдарламаларын жетілдіру бойынша кеңес беру үшін жоғары оқу орындарының қызметі туралы тиісті ақпарат береді. Жаңа ұйымдастырылған құрылымдар жобаның консорциумының еуропалық қатысушыларымен келісе отырып, Қазақстанның барлық жоғары оқу орындарында сапалы мәдениетті дамытуды қолдайды.

Сондай-ақ, жоба бұрынғы жетістіктердің синергиясына негізделген ESG және ұлттық күтулерге сәйкес ішкі сапаны бақылау арқылы жетілдіруге бағытталған жаңа саясатты, нұсқауларды және сапаны қамтамасыз ету рәсімдерін әзірлейді. Ішкі сапаны бақылау жүйесі Болон процесінде қауіпсіздікті қамтамасыз ету әрекеттерінің табысты желісінен жоғары оқу орындарында қажеттіліктер мен мүмкіндіктерді талдау, тәжірибе мен үздік тәжірибелерге негізделетін болады. Ішкі сапаны бақылау жүйесі қазақстандық жоғары оқу орындарында сынақтан өтеді және оның тұрақтылығын қамтамасыз ету үшін оқыту және әлеуетті арттыру арқылы толықтырылады. Қазақстандық ЖОО-да реформалар және осы процеске көптеген мүдделі тараптардың қатысуымен ішкі сапаның бақылау жүйесін дамыту.

Жобаның тағы бір инновациялық элементі - студенттердің «өмірлік циклінде» жеке және мемлекеттік секторларды жобалау мен мақұлдаудан білім беру бағдарламаларын бағалауға тарту арқылы университет-бизнес-үкімет желісін нығайту.

Жобаның күтілетін нәтижелері негізгі мақсатты топтарға бағытталған:

- серіктес елдердің академиялық қызметкерлері
- сапаны қамтамасыз ету бойынша мамандары
- студенттер
- жалпы СП және ЕО жоғары оқу орындары
- бизнес өкілдері
- мемлекеттік органдар
- қауымдастырылған серіктестер.

Жоба барысында өмірлік цикл, мүдделі тараптар және мақсатты топтар жобаға мынадай іс-шаралар арқылы қатысады:

- конференциялар, семинарлар, жеке байланыстар, мекемелердің мерзімді басылымдары мен веб-сайтары, жарнамалық материалдар негізінен жобаға қатысатын мекеме қызметкерлері мен студенттеріне арналған;

- жобаға қатыспайтын ЖОО-ларды ақпараттандыру үшін студенттер мен оқытушыларға арналған аудио немесе бейне конференциялар, таныстырылымдар, вебинарлар пайдаланылады;

- аймақтық және республикалық бұқаралық ақпарат құралдарын, тәуелсіз ұйымдардың мерзімді басылымдарын, бизнес өкілдерін, мемлекеттік органдар мен қоғамды ақпараттандыру үшін әлеуметтік желілер ұсынылады.

Буклеттер, есептер, шолулар, мақалалар жоба сайтында және ғылыми журналдарда жарияланады. Жобаның әр түрлі деңгейге жетуі күтіледі. Институционалдық деңгейде әсер етуі. Қазақстанның серіктес жоғары оқу орындарында сапаны қамтамасыз ету бөлімдері құрылады. Олар қазіргі заманауи жабдықтармен және білім беру бағдарламаларын басқаруға, деректерді жинауға және бағалауға мүмкіндік беретін сапаны қамтамасыз ету құралдарымен жабдықталады.

Жеке, академиялық, педагогикалық және университеттік салада білім деңгейін жоғарылатуда сапалы білім беру жүйесін енгізу көзделеді. Сапаны қамтамасыз ету тетіктері барлық деңгейдегі білім сапасын жақсарту мақсатында студенттер, академиктер, бизнес және мемлекет арасындағы байланыстарды орнату үшін жауапкершіліктер мен мақсаттарды түсіндіруге көмектеседі.

Университеттер сондай-ақ еуропалық тәжірибеге сәйкес бағдарламаларды әзірлеу, бағалау және енгізу үшін дайын базаны алады. Өңірлік деңгейде әсер етуі. Жоба сапа мәдениетін арттыру жолымен қазақстандық жоғары оқу орындарының автономиясын, орталықсыздандыруын және икемділігін арттыруға мүмкіндік береді.

Студенттер жобаның нәтижелерінен оқу мен оқытуға арналған жобаның өзгерістері арқылы, университеттер мен академияларды ұйымдастыру және басқару мәселелерінде және сапалы қоғамдық қабылдауда оңды пайда көреді. Серіктес елдердің студенттері мен университет профессорлары сапаны қамтамасыз ету циклына қатысады және ішкі сапаны бағалау арқылы университеттің барлық аспектілері туралы ақпаратқа қол жеткізеді. Өңірлік деңгейде бизнес өкілдері сапалы есеп беру мен жетілдіруге тікелей қатысуға мүмкіндік алады.

Ұлттық деңгейде әсер етуі. Биылғы жылы сапаны бақылау процестері мен механизмдерін дамыту серіктес-мемлекеттер үшін басымдыққа ие болды. Бұл нәтиже сапаны қамтамасыз ету бойынша ішкі саясатты, стандарттар мен нұсқаулықтарды әзірлеу арқылы қол жеткізіледі, бұл сапаны қамтамасыз етудің ұлттық агенттіктерінің сыртқы бағалауына негіз болады.

Мемлекеттік органдарды сапаны бағалауға және сапаны қамтамасыз ету бойынша сараптамалық желіні дамытуға тарту жоспарланып отыр.

Халықаралық деңгейде әсер етуі. Жоба аясында үздік тәжірибелерді, озық тәжірибені тарату және жобаның нәтижелерін тарату үшін халықаралық байланыстарды нығайтады. Бұл желі жаңа мүшелер үшін ашық болады және оның мүшелерінің жетістіктерін насихаттауға дайын.

Жобаның мақсатты топтары: Қазақстанның жоғары оқу орындарының оқытушылары, сапа кепілдігі бойынша мамандар, студенттер, Қазақстанның жоғары оқу орындары және жалпы Еуропалық Одақ, бизнес өкілдері, мемлекеттік органдар және онымен байланысты серіктестер.

Мүдделі тараптар. Жобаның ықтимал нәтижелерге жетуі күтілуде: сапа кепілдігі бойынша бөлімшелер құрылуда, ішкі сапа стандарттары мен нұсқаулар енгізілді, жаңа бағдарламалар әзірленді, пилоттық бағдарламаларды бағалау жүргізілді, сапа кепілдігі сарапшыларының желісі әзірленді.

Ішкі және сыртқы мүдделі тараптар қазіргі оқу үрдісіне қатысады, оқушылардың оқу тәжірибесіне ерекше назар аударады, сондай-ақ деректерді жинау мен байланысын жақсартады.

Осылайша, мүдделі тараптар университеттің мақсаттарына қол жеткізу үшін қандай жеке жарналар қажет екенін түсінеді [4].

Сапа жүйесінің мәдениеті - бұл сапаны басқару жүйесін құрайтын, мүдделі тараптардың міндеттемесі мен қатысуын анықтайтын, сондай-ақ әр деңгейдегі көшбасшылық пен қарым-қатынасты анықтайтын, университетке тән кешенді әлеуметтік-техникалық жүйелерді басқаратын үлгі болып табылады, олар қалай алынады және өлшенетінін анықтайтын механизм ретінде қызмет етеді және ең жақсы нәтижелер көрсетеді.

Сапаны қамтамасыз ету жүйесі университет ресурстарын барынша арттырады, қарым-қатынастарды қалпына келтіреді және миссиялардың қайта құрылымдауына және университеттің ESG стандарттарына сай стратегиялық саясатына бағытталған ұзақ мерзімді стратегияға бағыттайды.

Студенттер мен жастар. Жоба мақсатты топтарға әсер ететін болады: оқыту, зерттеу, ішкі басқару және студенттік қызметтерді ұйымдастыру.

Ішкі сапаны бақылау жүйесін жаңғырту білім беру ортасын жақсартуға әкеледі, бұл оқу жоспарын реформалау, студенттерді бағалаудың жоғары стандарттары және бағалау құралдарын жетілдіру, жаңа бакалавриат және магистратура бағдарламаларын енгізу сияқты

оқытушылар құрамының сапасын жақсартуға әкеледі.

Сапаны қамтамасыз ету жүйесінің механизмі, стандарттары мен құралдары студенттердің жұмысын бағалаудың ашықтығын қамтамасыз етеді, университеттердегі сыбайлас жемқорлыққа қарсы күресте көмектеседі және оқу үдерісінде институционалдық және мемлекеттік араласуды барынша азайтады. Институттар жобаны іске асыру барысында құрылған және дамыған байланыс желісі арқылы хабардар болады. Болашақта олар сапаны бақылаудың ішкі жүйелерін жетілдіруге арналған материалдармен бөліседі. Жоба студенттерге оқыту, зерттеу және ішкі басқару арқылы әсер етеді. Ішкі сапаны бақылау жүйесін жаңғырту білім беру ортасының жақсаруына әкеледі, бұл оқу жоспарын реформалау, студенттерді бағалаудың жоғары стандарттары және бағалау құралдарын жетілдіру, жаңа бакалавриат және магистратура бағдарламаларын енгізуге әкеледі.

Сапаны қамтамасыз ету жүйесінің механизмі, стандарттары мен құралдары студенттердің жұмысын бағалаудың ашықтығын қамтамасыз етеді, университеттердегі сыбайлас жемқорлыққа қарсы күресте көмектеседі және оқу үдерісінде институционалдық және мемлекеттік араласуды барынша азайтады.

ЖОО-лар жоба барысында құрылған және дамыған байланыс желісі арқылы байланыста болады. Болашақта олар сапаны бақылаудың ішкі жүйелерін жетілдіруге арналған материалдармен бөліседі.

Серіктес елдерде ұлттық сапа агенттіктерінің жұмысында сапаны қамтамасыз етудің үлгісі мен құралдарын енгізу жоспарлануда. Жобаның веб-сайты мен басқа да онлайн байланыс арналары жобаның уақытынан тыс 5 жылдан кем емес жетекші университетте жүргізіледі. Барлық серіктестер мазмұнды үнемі жаңартып отырады.

Жоба аяқталғаннан кейін университеттер жылына бір рет конференция ұйымдастырады (жеке немесе интернет арқылы) және университеттерді, жұмыс берушілерді, студенттерді, түлектерді, жергілікті және ұлттық билік органдарын өздеріне қосады. Барлық әріптестер қажетті ресурстармен қамтамасыз етуге келіседі.

Жоба аясында сапа кепілдігі бөлігін құруға, ішкі сапа стандарттарына және сапа нұсқауларына өзгерістер енгізуге, жаңа бағдарламаларды әзірлеуге, пилоттық бағдарламалардың бағалауын ұйымдастыруға, сапа кепілдігі сарапшыларының желісін құруға мүмкіндік береді.

Ішкі және сыртқы мүдделі тараптар қазіргі оқу үрдісіне қатысады, студенттердің оқу тәжірибесіне ерекше назар аударады, сондай-ақ деректерді жинақтауды және коммуникацияны қамтамасыз етеді.

Осыған орай, мүдделі тараптар университеттің мақсаттарына қол жеткізу үшін қандай жеке жарналар қажет екендігін түсінеді.

Сапаны жүйе мәдениеті - бұл сапаны бақылау жүйесінің құрылымын қамтамасыз ететін, мүдделі тараптардың міндеттемесі мен қатысуын, сондай-ақ әр

деңгейдегі көшбасшылық пен диалогты анықтайтын, университетке тән кешенді әлеуметтік-техникалық жүйелерді басқаратын үлгі болып табылады және сонымен қатар, ең жақсы нәтижелер мен қорытындылар қалай алынатындығы және өлшенетіндігі айқындалады.

Сапаны қамтамасыз ету жүйесі университет ресурстарын барынша арттырады, қарым-қатынастарды қалпына келтіреді және қазақстандық жоғары білім сапасын қамтамасыз ету үшін ESG стандарттарына сәйкес миссияларды қайта анықтауға және университеттің үйлестіру саясатына бағытталған ұзақ мерзімді стратегияға баса назар аударады.

ӘДЕБИЕТТЕР ТІЗІМІ

1 Yerevan Comminique 2015 [Electronic resource]: Comminique of the Conference of European Ministers Responsible for Higher Education, Yerevan, 14-15 May 2015. – Режим доступа: https://www.hrk.de/fileadmin/redaktion/hrk/02-Dokumente/02-03-Studium/02-03-01-Studium-Studienreform/Bologna_Dokumente/Yerevan_Communique.pdf (дата обращения - 30.11.2018)

2 Standarts and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area (ESG) [Electronic resource]: Brussel, Belgium, 2015. – Режим доступа: http://www.enqa.eu/wp-content/uploads/2015/11/ESG_2015.pdf (дата обращения - 30.11.2018)

3 Қазақстан Республикасының 2007 жылғы 27 шілдедегі № 319 «Білім туралы» заңы – Режим доступа: http://adilet.zan.kz/kaz/docs/Z070000319_ (дата обращения - 30.11.2018)

4 Official web-site of EDUQAS project. – Режим доступа: <http://web.elth.ucv.ro/eduqas/> (дата обращения - 30.11.2018)

Сәлима Сағиқызы Құнанбаева

Абылай хан атынадағы Қазақ халықаралық қатынастар және әлем тілдері университетінің ректорі және EDUQAS жобасының жетекшісі

E-mail: rector@ablaikhan.kz

Salima Sagievna Kunanbayeva

Rector of Kazakh Ablai Khan University of International Relations and World Languages, Leader of EDUQAS project.

E-mail: rector@ablaikhan.kz

Ардақ Наурызбайқызы Саханова

Абылай хан атынадағы Қазақ халықаралық қатынастар және әлем тілдері университетінің ғылыми және инновациялық қызметі жөніндегі проректорі

E-mail: san.1960@mail.ru

Ardak Nauryzbaevna Sakhanova

Vice Rector on Science and Innovations, Kazakh Ablai Khan University of International Relations and World Languages

E-mail: san.1960@mail.ru

Майгүл Саиновна Нугманова

Абылай хан атынадағы Қазақ халықаралық қатынастар және әлем тілдері университетінің Экономика кафедрасы доценті және Халықаралық ынтымақтастық басқармасының бастығы, EDUQAS жобасының Қазақстан бойынша үлестірушісі

Maygul Sainovna Nugmanova

Associate Professor in Department of Economics and Head of International Office, Kazakh Ablai Khan University of International Relations and World Languages, coordinator of EDUQAS project for Kazakhstan

Темірлан Абзалұлы Ербосынов

Абылай хан атынадағы Қазақ халықаралық қатынастар және әлем тілдері университетінің халықаралық жобалар және рейтинг бойынша үлестірушісі және EDUQAS жобасының менеджері

Temirlan Abzaluly Yerbossynov

International Projects and Ranking Coordinator of Kazakh Ablai Khan University of International Relations and World Languages, manager of EDUQAS project

А.І. Ізбасар

Әлеуметтік ғылымдар 2 курс магистранты, Абылай хан атынадағы Қазақ халықаралық қатынастар және әлем тілдері университетінің коммуникация және есеп бойынша үйлестірушісі.

A. Izbassar

2nd year master student of social sciences, Communications and Reporting Coordinator of Kazakh Ablai Khan University of International Relations and World Languages